

Gäller för: Verksamhet Radiologi

Giltig från: 2026-09-04

Innehållsansvar: Asmaa Imam, (asmei1), Specialröntgensjuksköterska

Giltig till: 2028-09-03

Granskad av: Aneesh Mohamad Iqbal, (anemo10), Specialistläkare

Godkänd av: Caroline Sandahl Molinder, (carwe12), Verksamhetschef

Axel

Förberedelser

Granska remiss och ev. tidigare undersökningar

ID-kontroll skall utföras på undersökningsrummet

Längd och vikt skall tillfrågas samt dokumenteras i RIS

Avlägsna föremål som skymmer us-området

Sätt sidomarkering

Ev medföljande som närvarar i rummet vid bildtagning skall bära strålskydd

Innehåll

[Axel - Standardundersökning](#)

[Axel – Liggande](#)

[Axel - Postop protes](#)

Axel

Us kod/Us namn	631000D / 631000S – Axel höger/vänster
Indikation	Fraktur, luxation, degenerativa förändringar mm

Bildtagning/Projektioner

Frontal

Position	Bilden tas AP. Patienten skall sitta/stå rak i ryggen och med handen på magen. Vrid patienten ca 45° med aktuella axeln mot detektorn (skulderbladet parallellt med detektorn)
Centrering	I axelleden.
Vinkel	0°
Kriterier	Spetsen på coracoideus projiceras 1-2 cm lateralt om glenoiden. Caput friprojiceras från acromion. Axelleden friprojiceras.
FFA	110 cm

Axial

Position	Bilden tas PA. Patienten skall sitta/stå rak i ryggen och med handen på magen. Vrid den aktuella sidan mot detektorn så att caput humeri och scapula hamnar parallellt med strålriktningen.
Centrering	I axelleden

Vinkel	0°
Kriterier	Scapulas mediala kant projiceras över den laterala kanten samt caput humeri. Scapula samt caput humeri friprojiceras från bröstkorgen.

FFA 110 cm

Transversell

Position

Bilden tas PA.

Patienten skall sitta rak i ryggen och med handen på magen.

Vrid den aktuella sidan ifrån detektorn ungefär lika mycket som man vrid på frontalprojektion.

Be patienten vrida huvudet åt motsatt sida samt luta huvudet mot den andra axeln i möjligaste mån.

Centrering	I axelleden
Vinkel	Caudal vinkel ca 30 gr
Kriterier	Caput friprojicerad från acromion. Fri ledspringa.
FFA	110 cm

Axel Liggande

Us kod/Us namn	631000D / 631000S – Axel höger/vänster
Indikation	Fraktur, luxation, degenerativa förändringar mm

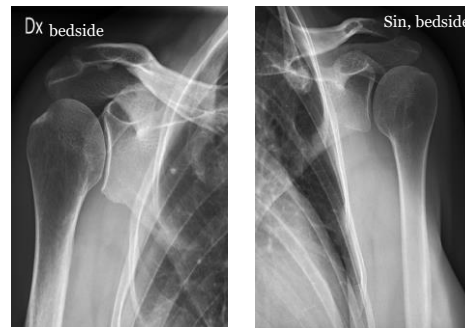
Vid rak autoposition vinklas patienten ca 45° med aktuella axeln mot detektorn.

Vid vinklad autoposition ligger patienten rakt på rygg.

Bildtagning/Projektioner

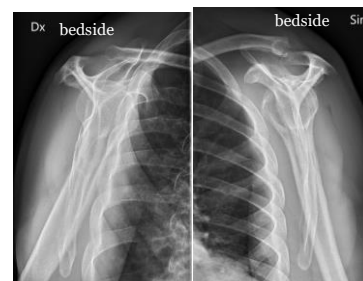
Frontal

Position	Patient ligger på rygg och har handen på magen. Använd en snedkudde under motsatt sida för att få en vinkling på ca 45° vid den raka autopositionen. Skriv bedside/liggande i bilden.
Centrering	I axelleden.
Vinkel	0–45° beroende på vald position.
Kriterier	Spetsen på coracoideus projiceras 1–2 cm lateralt om glenoiden. Caput friprojiceras från acromion. Axelleden friprojiceras.
FFA	110 cm

Axial

Position	Fortsatt samma position som vid frontalen. Använd en snedkudde på ca 45° under motsatt sida vid det andra alternativet.
Centrering	I axelleden.
Vinkel	0–45° beroende vald position.
Kriterier	Scapulas mediala kant projiceras över den laterala kanten samt caput humeri. Scapula samt caput humeri friprojiceras från bröstkorgen.
FFA	110 cm

Transversell

Position	Fortsatt samma position som vid frontalen.
Centrering	I axelleden.

Vinkel	0–45° beroende vald position.
Kriterier	Caput priprojicerad från acromion. Fri ledspringa.
FFA	110 cm

Förtydligande av autoposition:

Rak position

Vinklad position

Axel - Postop protes

Us kod/Us namn	631000D / 631000S – Axel höger/vänster
Indikation	Postop proteskontroll

Bildtagning/Projektioner

Frontal

Position	Bilden tas AP. Patienten skall sitta/stå rak i ryggen och armen hängande rakt ner och tummen vriden framåt. Vrid patienten ca 45° med aktuella axeln mot detektorn.
Centrering	I axelleden.
Vinkel	0°
Kriterier	Spetsen på coracoideus projiceras. 1-2 cm lateralt om glenoiden. Caput friprojiceras från acromion. Cavitas ska framstå linjärt. Fri ledspringa
FFA	110 cm

Axial

Position	Bilden tas PA. Patienten skall sitta/stå rak i ryggen och med handen på magen. Vrid den aktuella sidan mot detektorn så att caput humeri och scapula hamnar parallellt med strålriktningen.
Centrering	I axelleden
Vinkel	0°
Kriterier	Scapulas mediala kant projiceras över den laterala kanten samt caput humeri. Scapula samt caput humeri friprojiceras från bröstkorgen.
FFA	110 cm

Transversell

Position

Bilden tas PA.

Patienten skall sitta rak i ryggen och med handen på magen.

Vrid den aktuella sidan ifrån detektorn ungefär lika mycket som man vrid på frontalprojektion (beroende på vilken modalitet det är kan positionen variera, alltså aktuell sida mot detektorn i stället)

Be patienten vrida huvudet åt motsatt sida samt luta huvudet mot den andra axeln i möjligaste mån.

Centrering

I axelleden

Vinkel

Caudal vinkel ca 30 gr

Kriterier

Caput friprojicerad från acromion.
Fri ledspringa och hela protesen med

FFA

110 cm

Strålskydd

Se under rubriken förberedelser

Dokumentation

Om kriterier inte uppnås för undersökning skall anledning dokumenteras i aktuell remiss

Ansvar

Första linjens chef ansvarar för att rutinen sprids och gör den känd inom verksamheten. Berörda medarbetare ansvarar för att efterleva rutinen och rapporterar förekommande avvikelser i MedControl Pro (MCP).

Övrigt

Ansvarig röntgensjuksköterska granskar och kvalitetssäkrar bilder

Bilder skickas till BFR

Referens

[Strålsäkerhet](#)

Information om handlingen

Handlingstyp: Rutin

Gäller för: Verksamhet Radiologi

Innehållsansvar: Asmaa Imam, (asmei1),
Specialröntgensjuksköterska

Granskad av: Aneesh Mohamad Iqbal, (anemo10),
Specialistläkare

Godkänd av: Caroline Sandahl Molinder, (carwe12),
Verksamhetschef

Dokument-ID: SU9802-1816834204-2738

Version: 1.0

Giltig från: 2026-09-04

Giltig till: 2028-09-03